

ידועים שביקרו בקובנה ובהם הרב חיים סולובייצ'יק והרב מאיר שמחה כהן, לאחר שהרב סולובייצ'יק התרשם ממנו הוא התבטא עליו: "מזה ארבעים שנה לא נודמן לי לפגוש עליו כמותו", והרב מאיר שמחה כהן התבטא: "זה הקטן גדול יהיה כרבי עקיבא איגר בדורו. לימים התבטא עליו הרב סולובייצ'יק באוזני הרב ברוך דב ליבוביץ: הוא נראה כאחד מאלה שהעולם יעמוד עליהם.

בגיל 22 נישא לחנה פרל בתו של הרב איסר זלמן מלצר גיסו של ראש ישיבת סלובודקה הרב משה מרדכי אפשטיין. הרב מלצר מיהר לסיים את השידוך לפני שאחר יקדים אותו. לאחר נישואיו החל ללמוד בישיבת עץ חיים בסלוצק שבראשה עמד חמיו. לאחר כשבע שנים נמלט מהקומוניסטים עם חלק ניכר מתלמידיו לעיר קלצק וישיבתו, ישיבת קלצק גדלה.

הרב אהרון קוטלר היה שותף בהקמת ועד הישיבות בשנת תרפ"ד. בשנת תרצ"ו ביקר באנגליה ובארצות הברית במסגרת מסע גיוס כספים למען הישיבה, וכבר אז תכנן להקים בארצות הברית כולל אברכים ללימוד גמרא ברמה גבוהה.

בשנת ת"ש לאחר פרוץ מלחמת העולם השנייה עברה הישיבה לז'לנה זומן קצר אחר כך בהוראת הליטאים, עברה לעיריה הליטאית יאנובה. הרב קוטלר המשיך ללמוד בישיבה לאחר הכיבוש הרוסי עד סגירתה בחודש שבט תש"א או יצא דרך סיביר ויפן לארצות הברית. הרב קוטלר נתקע זמן מה ביפן ולבסוף הגיע לניו יורק והתיישב בשכונת בורו פארק. בשנתיים הראשונות לבואו לארצות הברית הקדיש את זמנו להצלת בני הישיבות שנשארו תחת השלטון הקומוניסטי ולאחר מכן תחת הכיבוש הגרמני. היה חבר פעיל בוועד ההצלה שעל ידי רבני אמריקה שעסק בהצלת יהודים. בתקופה זו מסר שיעורים מעטים בלבד, בענייני סדר זרעים בישיבת תורה ודעת וישיבת חפץ חיים.

בשנת תש"ג 1943 לאחר הפסח הגהה את רעיון הקמת הישיבה, ולשם כך בחר בליקווד - עיירת נופש באותם הזמנים, מתוך כוונה להרחיק את הישיבה משאונה של העיר הגדולה ניו יורק ובתקווה שהיהודים האמידים הנופשים בה יתרמו את כספם לישיבה. בסוף ימיו מנתה הישיבה כ-120 תלמידים הרב אהרון קוטלר נפטר בב' בכסלו תשכ"ג. על שמו שכונת רמת אהרן בבני ברק

רבי אהרן קוטלר זצ"ל, דאג לרווחתו של כל יהודי ויהודי, ברוחניות ובגשמיות, ואם נודע לו על איזו בעיה שיש ליהודי לא נח ולא שקט ועשה כל מאמץ על מנת שהדבר יבוא על פתרונו. אם בדברים גשמיים נהג כך, על אחת כמה וכמה בדברים רוחניים. כשנודע לו על איזה דבר שצריך חיזוק או על פירצה חלילה בכרם ה', היה משנס מותניים וטורח ולא נרתע משום מכשול בדרכו עד לחיזוק חומות התורה.

והנה ביום מן הימים שמע ראש הישיבה כי בסניף הדואר של ניו יורק עובדים יהודים בשבת רחמנא ליצלן, מחמת איומי הנהלת הדואר שאם לא יעבדו בשבת יפוטרו מן העבודה. רבי אהרן אור כגבר חלציו, ונסע למשרדי ההנהלה במטרה לשכנעם שיוותרו לעובדים על יום העבודה של שבת קודש.

מנהלי הדואר בראותם את האורח החשוב מיד הושיבוהו בכסא מכובד ובקשו לדעת מה בפיו ומדי מטרת בואו, לשמע בקשתו השיבו לו, שמשום מה רוב מוסדות התורה שולחים את מכתביהם לקראת סוף השבוע, וכיון שישנה עבודה רבה בשבת אי אפשר לשחרר את העובדים היהודים ביום עמוס שכזה.

שמע זאת ראש הישיבה והחל מתרוצץ ממוסד למוסד ולבקש שלא ישלחו דואר בסוף השבוע כדי שהעובדים היהודים שבדואר יוכלו לקבל יום חופש בשבת קודש ולא יחללוהו חס ושלום. ואכן מאמציו של הראש ישיבה נשאו פרי: מוסדות התורה חדלו משלוח דואר בסוף השבוע, והעובדים היהודים השתחררו מעבודתם ביום השבת.

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

חיים ושלום – חיים אלעזר ב"ר צבי הירש שפירא מונקאטש זצוק"ל זי"ע

"ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה" (כ"ג, א')

לטובה דהיינו המעלות שיש בימי הנערות והמעלות שישנם בימי הזקנה הי' לה גם שניהם בנערותה ובזקנותה באופן הנזכר כולן שוין לטובה דאל"כ אינם שוין דהא בימי נערותה יש מעלות וחסרונות ובימי זקנתה יש מעלות אחרות וחסרונות אחרות לפי"ז ואצלה היו כולם שוין לטובה שני המעלות טובות תמיד יחדיו כנ"ז וז"ש ותמת שרה בקרית ארבע היא חברון עפ"ימש"כ בס' דהמיתנה ר"ל היא מהתגברות א' מהד' יסודות על חבירו ועי"ז יתפרדו מפני התנגדותם והנה נודע כי מזגי הקרירות והחמימות הוא לפי ערך כוחות ארמ"ע (אש, רוח, מים, עפר) אשר בהאדם משא"כ בשרה אימנו שהי' כולן שוין לטובה מזגי החמימות והקרירות כל ימי' כנז' וא"כ לא הגיע התגברות היסודות ולא התפרדותן עי"ז ע"כ ותמת שרה בקרית ארבע"ה היא חברון" שהיו מחוברי"ם הארבע יסודות רק עפ"י ה' שפחה נשמתה למרומים

שני חיי שרה פירש"י כולן שוין לטובה וכבר עמדו המפרשים דמה משמיענו רש"י בזה כיון שכבר כתב בדיבור הקודם בת ק' כבת כ' וכו' ומה זה כפל הדברים וי"ל עפ"י מ' ששמעתי בשם הגה"ק הרב מהר"ש מבעלזא עה"כ הנה אנכי שולח לכם וגו' והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם. דהנה יש מעלה לבני הנעורים הבנים שיש להם חשק ורשפי אש לעבודת ה' בכח ולעומת זה יש בהם תאות היצה"ר רתיחת הילדות כאש בנעורת ולעת הזקנה אז נחלש כח היצה"ר מתאות אלו ולעומת זה מחמת תשות כח בזקנותו בטבעו נתקרר מעבודת ה' בכח ועבודה גדולה, וז"ש שלעתיד יהי' והשיב לב אבות (שיש להם בשמירת הלא תעשה להאבות בעת זקנתם כי ישמרו כראוי לאשר נתקרר כח תאותם זה יהי') על בנים (ג"כ המעלה הזאת וגם) ולב בנים (שבוער בקרבם חשק לעבודת ה' בכח ועוז יהי') על אבותם כנז' עכדה"ק. ובזה י"ל בכוננת רש"י שני חיי שרה כולן שוין

סגולה לפרנסה – מצוות צדקה

"ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדניו וילך וכל טוב אדניו בידו" (כ"ד, י')

יש צורך בבדיקה וזה מה שרביקה עושה ולמדים זאת מכך שכאשר לכן רץ אל אליעזר הוא אומר לו ואנכי פיניתי הבית ורש"י מפרש מע"ז ומאפה ידע לכן שיש צורך לפנות את הבית מע"ז לקראת אורח זה אלא מכאן משמע שרביקה סיפרה להם שמצאה אורח הגון שלא עובד ע"ז המבקש מקום ללון וזהו מה שנכתב (פס' כ"ז) ויאמר ברוך ה' אלקי אדני אברהם אשר לא עזב חסדו ובפס' אחריו נאמר ותרץ הנערה ותגד לבית אמה כדברים האלה וניתן לומר איזה דברים אמרה להם את מה שאמר אליעזר בפס' הקודם וביא אחת מן המעלות בנייתת הצדקה לעני הגון כפי שמובא בליקוטי עצות למוהר"ן ז"ע על י"ד צדקה שנותנין לעני הגון, על י"ד זה נתתן פל ממונו וא"י נתגלה על י"ד ממונו גונין על א"י, שהם עקר התגלות גדלת הבורא יתברך, ועל י"ד זה מכניעין ומשברין הקלפות והדמיונות והבלבולים והתאוות והמניעות, שמתגברין על האדם בכל פעם שצריך לעלות מדרגא לדרגא, ומתפשטין עליו מאד ואין מניחין אותו לכנס אל הקדושה. ועל י"ד צדקה לעני הגון משברין אותם ועולין ממדרגה למדרגה" עכ"ל"ק

ניתן בס"ד להסביר עניין זה שידועה ההלכה כי כאשר רוצים לתת צדקה למישהו צריך לבדוק אם האדם הנ"ל הינו הגון או רמאי שאז אסור לתת לו וזה אמור לגבי נתינת כסף אך לגבי בקשת אוכל צריך לתת מיד גם בלי לבדוק כמו שמובא ביו"ד (רנ"א, סי' י') "מי שבא ואמר האכילוני אין בודקין אחריו אם הוא רמאי אלא מאכילין אותו מיד. היה ערום ובא ואמר כסוני בודקין אחריו אם הוא רמאי. ואם מכירין אותו מכסין אותו מיד"

ומצוות הצדקה נרמזת בפס' הג"ל ויקח העבד היינו עובד ה' שהולך לפי רצון ה' עשרה היינו שנותן מעשר לצדקה מגמלי אדניו היינו שנותן מעשר ממה שהקב"ה גמל איתו ונתן לו פרנסה וילך היינו שאדם כזה הולך ומצליח בכל אשר יעשה וכל טוב אדניו בידו היינו שאדם זה כל הטוב של הקב"ה נמצא בידו על אשר מקיים הוא את מצוות הצדקה כדבעי כמו שנאמר עשר כדי שתתעשר

וכן מוצאים אנו מוצאים ברביקה שנהגה עפ"י מה שכתבנו בתחילה ולכן כאשר אליעזר מבקש ממנה לשתות היא נותנת לו מיד בלי לחקור אותו מי הוא ומה הוא כי אוכל נותנים מיד אך כאשר מבקש הוא גם מקום לישון כבר